

ωστιζέτο, συνεκρούετο, και ηύζανετο από στιγμῆς εἰς στιγμήν. Ἐφαίνετο κινουμένη ὑπὸ ἀοράτου τινὸς ἰσχυροτάτης δυνάμεως, τοσοῦτον ἰσχυρᾶς, ὥστε θά' ἠδύνατο νὰ συνταράξῃ τὸ σύμπαν. Ἀλλ' οὐδεμία μορφή ἐφαίνετο εὐκρινῶς καὶ εὐδιαγνώστως. Ἐξαίφνης ὅμως τὸ πλῆθος ἐφρικίασεν· ὅμοιον μὲ ὑπερμέγεθες κύμα, ὑπεχώρησε συνωθούμενον πρὸς τὰ ὀπίσω. „Caesar, Caesar venit!“ ἀντήχησεν ὡς ἐκ μυρίων στομάτων, καὶ ἠκούετο, ὅπως ὅταν εἰς τὸ δάσος τὰ φύλλα τῶν δένδρων σεισθῶσιν ὑπὸ αἰφνιδίας θυέλλης. Ἐβρόντησεν ὑποκώφως — καὶ κάτωχρος, σοβαρά, μὲ στέφανον δάφνης ἐστεμμένη κεφαλὴ ἀνέκυψε μὲ καταβιβασμένα βλέφαρα βραδέως προβαίνουσα ὀπισθεν τοῦ ἐρειπίου — ἥτο ἡ κεφαλὴ τοῦ αὐτοκράτορος.

Ἡ ἀνθρωπίνη γλῶσσα δὲν ἔχει λέξεις ἱκανάς, ὅπως ἐκφράσῃ τὴν βαθεῖαν συγκίνησιν καὶ ταραχήν, ἣτις κατέλαβε τὴν ψυχὴν μου κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην. Ἐνόμιζον ὅτι καθ' ἣν στιγμήν ἡ κεφαλὴ αὕτη θὰ ἤνοιγε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ θὰ ἐκίνει τὰ χεῖλη, θὰ ἐπιπτον κ' ἐγὼ νεκρός.

„Ἐλλις!“ ἀνεβόησα μετὰ βαθέος στεναγμοῦ. „Δὲν θέλω — δὲν εἰμπορῶ — μακρὰν ἐκ τῆς ἀγρίας, φοβερᾶς ταύτης πόλεως! μακρὰν ἀπ' ἐδῶ.“

„Δειλὴ καρδιά!“ ἐψιθύρισε, καὶ ἀπέπημην. Ἀπαξ ἔτι ἤκουσα ὀπισθὲν μου τὰς χαλκίνας, βροντώδεις κραυγὰς τῶν λεγεώνων — καὶ εἶτα ἐβυθίσθη τὸ πᾶν εἰς βαθυτάτην σιγὴν.

(ἔπεται συνέχεια.)

1. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ. Ἐκ παλαιᾶς φωτογραφίας (ἐν σελ. 215). Ὁ Γεώργιος Παράσχος ἐγεννήθη τῷ 1821. Ἐγεννήθη μετὰ τοῦ μεγάλου ἐκείνου γεγονότος, τὸ ὅποιον ὕμνησε καὶ ὠνειροπόλησε μέχρι τέλους τοῦ βίου του, εἰς τὸ ὅποιον ἡγάπα ν' ἀποσύρεται νοερῶς ἀπομακρυνόμενος τῆς ἀδόξης μικρότητος τῶν σήμερον χρόνων.

Ὁ Γεώργιος Παράσχος ὑπῆρξεν Ἕλληνα τὴν ψυχὴν, τὴν ἐμπνευσιν, τὴν περιβολὴν. Πρὸ διετίας ἔτι οἱ ἐν Ἀθήναις ἐνθυμοῦνται αὐτὸν μεγαλοπρεπῶς βαδίζοντα καὶ φέροντά μετὰ χάριτος τὸ ἐθνικὸν ἔνδυμα. Ὡ! ναί! ἀναποσπᾶστος προσηλωμένος εἰς τὸ εὐκλεὲς ἰδανικὸν τῆς παρῳχημένης γενεᾶς, ἔφερεν εἰς ἔνδειξιν τῆς ἀγνῆς του ταύτης πίστεως τὴν φουστανέλλαν ἣν εἶδε νὰ φέρωσιν εἰς τὴν λιγυράν των ὀσφύν ὁ Κίττος Τζαβέλλας καὶ ὁ Θεόδωρος Γρίβας.

Ὁ Γεώργιος Παράσχος ἠρέσκειτο ὁμιλῶν περὶ τῶν μεγάλων τοῦ ἀγῶνος ἀνδρῶν μεθ' ὧν οικειότατα ἐβίωσε καὶ οὓς περιπαθῶς ἐλάτρευε. Εἶχε χρηματίσει ἰδιαιτέρος γραμματεὺς τοῦ Κωλέτη, ὁ δὲ Κανάρης ὑπερηγάπα αὐτόν!

— Τόσον τὸν ἡγάπων οἱ ἄνδρες τοῦ ἀγῶνος, μοὶ ἔλεγεν ὁ ἀδελφός του Ἀχιλλεύς, ὥστε τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, τὴν εορτὴν του, ὁ δρόμος ὅλος ἡστράπτειν ἀπὸ τὰ τσαπράζια καπετανέων. Τὴν κλίμακα τῆς οἰκίας ταύτης ποῖοι πόδες δὲν ἀνῆλθον; Πόσῃν δόξαν δὲν ἐφιλοξένησεν ἡ στέγη αὕτη!

„Ὁ ἀδελφός μου, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀχιλλεύς μετὰ συγκινήσεως, ὑπῆρξεν οἰκογενειακὸς μάρτυς· ἐδυσιάζετο ὑπὲρ του καθήκοντος· ἂν δὲν ἔπνιγε τὴν ποίησιν ἢ ὑπὲρ τοῦ ἄρτου πάλῃ ἢ θέσις του ἐν τῇ φιλολογίᾳ μας θὰ ἦτο πολὺ, πολὺ μεγαλειτέρα· τὴν ποίησίν του τὴν ὠνειροπόλησε, δὲν τὴν ἔγραψε· ἦτο διευθυντής τοῦ Γραφείου τῆς Βουλῆς, ὅτε ἀκόμη δὲν εἶχεν εἰσαχθῆ ἡ στενογραφία καὶ διήρχετο τὰς νύκτας ἀντιγράφων τὰς φυλακίας τῶν βουλευτῶν· ἐργαζόμενος ἐκεῖνος ἄφινεν εἰς ἐμὲ τὸν καιρὸν νὰ εἶμαι ποιητής· ὅ,τι εἶμαι τὸ ὀφείλω κατὰ μέγα μέρος εἰς αὐτόν· ἦτο ἐξ-

οχος ἀδελφός· ἄνευ αὐτοῦ τίς οἶδε ἂν δὲν συνέτριβον τὴν λύραν.“

Ὅτε ὁ ἐξοχώτερος ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν Δημήτριος Μπότσαρης ἐσκέφθη ὅτι ὁ στρατὸς πρέπει νὰ ἔχη τὰ στρατευτικὰ ἄσματά του, ἐνθουσιώδη ἄσματα τῆς λεβεντιᾶς, εἰς τὸν Γεώργιον Παράσχον εἶχεν ἀναθέσει τὴν σύνθεσιν αὐτῶν. Τίς ἀγνοεῖ τό:

Μὲ τὸ κράνος βαρὺ ἐπὶ σκοτάδι,
εἰς τίνος οὓς δὲν περιηγεῖ γοργὸν τὸ ἐγερτήριον:

Ξυπᾶτε μὲ τὴν σάλπιγγα ξυπᾶτε μὲ τ' ἀηδόνι.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του εἶχεν ἀφοσιωθῆ εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Ἰλιάδος, ἥς μέρος ἐδημοσιεύθη καὶ ἐν τῇ Κλειῷ. Πρὸ ἔτους περίπου φιλογενῆς τις ἐκ Ρωσσίας ἀνήγγειλεν ὅτι ἀνεγείρει ἰδίαις δαπάναις μνημεῖον εἰς τὸν θανόντα ποιητὴν. Πότε ἄρα γε φιλόμουσός τις θ' ἀνεγείρῃ ἄλλο μνημεῖον εἰς αὐτόν, διαρκέστερον τοῦ μαρμαρίνου, συντελῶν εἰς δημοσίευσιν τῆς τόσον ἐπιτυχοῦς καὶ ποιητικῆς του μεταφράσεως τοῦ ὁμηρικοῦ ἔπους;

Κ.

Τίποτε, χάρε ἀλύπητε, ἐπὶ τὸν κόσμον δὲν φοβεῖσαι
Μονάχος μ' ὅλα πόλεμῳ
Ἀλήθεια εἶσαι δυνατός, καθὼς σὲ λένε εἶσαι
Ἀφ' οὗ ἐχώρισες ἐμᾶς.
Ἐνας μονάχα, ὁ Θεός, τῇ δυνάμει σου πνίγει
Γιατ' ὅ,τι χώρισες ἐσὺ ἐκεῖνος ἔνασμίγει.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

2. ΠΟΠΠΑΙΑ. Εἰκὼν ὑπὸ Ν. Siehel (ἐν σελ. 219).

3. ΠΟΠΠΑΙΑ ΣΑΒΙΝΑ, σύζυγος τοῦ Νέρωνος δέχεται τὴν κεφαλὴν τῆς ἀποπεμφθείσης αὐτοκρατορίας Ὀκταβίας. Ἡ εἰκὼν αὕτη (ἐν σελ. 223) ὡς καὶ ἡ ἀνωτέρω συνοδεύονται ὑπὸ σχετικοῦ ἄρθρου γραφέντος ὑπὸ Σπυρ. Παγανέλη.

4. ΠΕΙΝΑΛΕΑ ΠΤΗΝΑ. Εἰκὼν ὑπὸ Gustav Süss (ἐν σελ. 226).